

РОЗДІЛ III

Визначні постаті історичної науки в Чернівецькому університеті

3.1 ЖИТТЯ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ФЕРДИНАНДА ЦИГЛАУЕРА ФОН БЛУМЕНТАЛЯ*

Олександр Добржанський

Фердинанд Циглауер почав працювати в Чернівецькому університеті з перших днів його існування, ставши фундатором кафедри та наукового семінару з історії Австрії. На жовтень 1875 р. йому виповнилося вже 46 років, він був одним із найстарших викладачів — засновників університету, і, на відміну від своїх молодших колег, у нього ніколи не було бажання змінити місце роботи, покинути університет, який став для нього назавжди рідним. Він мав високий авторитет в університеті, а в наукових колах істориків Австрії його ще з 60-х років XIX ст. знали як глибокого знавця джерел та авторитетного дослідника.

Учений народився 28 лютого 1829 р. в тірольському містечку Брунек. Його предки займалися аптекарською справою, служили у війську, були священиками. За військову службу прадід Ф. Циглауера Йоган Антон отримав дворянство від графа Лодрона, яке підтвердив австрійський імператор Франц I у жовтні 1805 р¹. Предок Циглауера обрав собі титул «фон Блументаль».

Після завершення початкової школи в Брунеку Циглауер продовжив у 1840 році навчання в гімназії Інсбруку. Після її закінчення два роки навчався на філософії в місцевому університеті, а потім вступив до правничого факультету.

¹ Granichstaedten. Die Zieglauer von Blumenthal. *Tiroler Anzeiger*. 1933. 19./20. August. S. 5; Prelitsch H. Ferdinand Zieglauer von Blumenthal und seine Zeit. *Alma Mater Francisco Josephina*. München, 1875. S. 289.

**Ф. Циглауер – ректор університету.
1900 р.**

У роки революції 1848–1849 років Ф. Циглауер разом з іншими студентами як доброволець брав участь у бойових діях з італійцями. Його загін захопив ворожу гармату, яка потім експонувалася в музеї Інсбруку¹.

1850 року Циглауер продовжив навчання на юридичному факультеті Віденського університету, але вже в 1852 році вирішив перейти до вивчення історії і почав відвідувати історичний семінар у цьому ж університеті під керівництвом професорів Йозефа Ашбаха й Альберта Єгера². Він був членом семінару протягом трьох років, і його удостоїли честі в 1855 році, коли був заснований Institut für österreichische

Geschichtsforschung (Інститут австрійських історичних досліджень), бути включеним до перших шести його учасників, зокрема, разом із майбутніми відомими австрійськими вченими, його друзями Оттокар Лоренцом, Францом Кронесом, Едуардом Рьослером, Карлом Штегманом. Отже, Ф. Циглауер став одним із фундаторів Австрійського інституту історичних досліджень, який досить швидко перетворився в найповажнішу наукову установу в царині історії не тільки Австро-Угорщини, але й усієї Європи.

У 1856 р. Ф. Циглауер захистив докторат, дослідивши питання про походження австрійського земельного права Über die Zeit der Entstehung des sogenannten ältesten österreichischen Landrechtes («Про час виникнення так званого найдавнішого австрійського земельного права»)³. Про це ж він доповів 11 червня 1856 р. на засіданні філософсько-історичного відділення Імператорської академії наук Австрії. Ця робота була опублікована в періодичному виданні цієї установи⁴.

А вже 28 вересня 1856 р. Циглауер був призначений екстраординарним професором кафедри історії Австрії в Юридичній академії в Германштадті

¹ Dr. Ferdinand v. Zieglaue. *Innsbrucker Nachrichten*. 1899. 7 März. S. 3.

² Norst A. *Alma mater Francisko-Josephina*. Czernowitz, 1900. S. 24.

³ Kaindl R. Ferdinand v. Zieglaue. *Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung*. Innsbruck, 1907. Band XXVIII. S. 206.

⁴ Zieglaue F. Über die Zeit der Entstehung des sogenannten ältesten österreichischen Landrechtes. *Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Klasse der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften*. 21. Band. 1856. Heft I–III. Wien, 1857. S. 71–109.

(Сібіу). Через шість років його іменували ординарним професором цього навчального закладу.

У Германштадті Циглауер пропрацював 19 років. Тут він продовжив свої наукові дослідження, започатковані у Відні. Сферою його інтересів у цей час стала історія Угорщини і Трансильванії зокрема.

Найбільшу увагу учений зосередив на дослідженні подій у цьому регіоні наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Одна з перших статей торкалася національно-визвольної війни угорського народу на чолі з Ференцом II Ракоці на території Трансильванії і була опублікована в *Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde*¹ («Архів Товариства краєзнавчих досліджень Трансильванії») за 1865 р., а потім окремою книгою. У ній досліджено початковий період повстання з 1703 р. до битви при Сібу (Sibó) в листопаді 1705 р. Це був час найбільшого піднесення боротьби проти Габсбургів, яку Циглауер називав революцією. Робота була написана на підставі рукописних джерел, виявлених у Воєнному архіві Австрії.

Наступною стала робота, присвячена діяльності та трагічній долі Сакса фон Гартенек (справжнє ім'я Йоганн Забанюс. – Авт.), лідера саксонців у Трансильванії, королівського судді Германштадта. Циглауер зумів показати суперечливість цієї постаті, його відданість інтересам місцевих саксонців і Габсбургів, політичну боротьбу з політичним опонентом Ніколаусом Бетленом, ставлення до окремих нововведень королівського уряду. В кінцевому підсумку Гартенек не зумів встояти в цій боротьбі й рішенням сейму Трансильванії, що виконував повноваження суду, був звинувачений у державній зраді та страчений у 1703 р.² Дослідження написане на підставі джерел архіву Трансильванської судової канцелярії і Саксонського національного архіву в Германштадті. «Це був матеріал, створений для таланту Циглауера: багатство новин дозволило розфарбувати картину аж до індивідуальних особливостей, а драматичний інтерес поєднувався з теплим і живим викладом»³, – писав про цю роботу колега Циглауера з Чернівецького університету професор З. Герцбер-Франквел. Особливу увагу було приділено міжпартійній боротьбі в Трансильванії і ставленню Габсбургів до подій у цьому регіоні. У передмові автор зауважував: «Спочатку мій намір обмежувався публікацією та висвітленням двох процесів над саксонським графом Йоганном Заксом фон Гартенеком. Але коли я вперше прочитав матеріали процесу про державну зраду

¹ Zieglauer F. Geschichte der Rákóczy'schen Revolution in Siebenbürgen. Vom Ausbruche der Bewegung bis zur Schlacht von Sibó. *Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde*. Neue Folge. 1865. Bd. 8. S. 163–283.

² Zieglauer F. Harteneck, Graf der sächsischen Nation, und die siebenbürgischen Partaikämpfe seiner Zeit. 1691–1703. Hermannstadt, 1869.

³ Herzberg-Fränkell S. Zieglauer. (Zu seinem 70. Geburtstage, 28. Februar.). *Wiener Zeitung*, 1899. 26 Februar.

в архівах Трансильванської судової канцелярії... я переконався, що розуміння такої монографії було б дуже поганим, якби результати дослідження всього життя цієї важливої особистості не були опубліковані повністю, і що дослідження цього життя було вивченням того періоду історії Трансильванії, який був наповнений його політичною діяльністю. Тому межі моєї роботи були розширені і охопили історію Трансильванії в період 1691–1703 років»¹. Справді, трагічну історію Гартенка Циглауер показав на фоні політичної боротьби в Трансильванії, доповнивши її змалюванням родинних і особистісних конфліктів, що дало можливість створити реалістичну картину тих подій і зробити глибокий аналіз суспільно-політичних та міжнаціональних відносин у регіоні.

У період перебування в Трансильванії Циглауер написав також досить цікаві роботи, присвячені історії масонської ложі Св. Андрея у Германштадті (1767–1790)² та історії каплиці Хреста в передмісті Єлизавети в цьому ж місті³. Загалом названі роботи суттєво розширювали знання про події в цій провінції в XVII–XVIII ст. Вони значною мірою торкалися міжетнічних взаємин у цьому краї. Циглауер неодноразово наголошував, що він прагнув бути максимально об'єктивним, і не проявляв своїх симпатій чи антипатій, висвітлюючи складні, запутані події тих днів.

Перебравшись до Чернівців, Ф. Циглауер ще деякий час продовжував займатися трансильванською тематикою. Зокрема, у 1885 р. побачила світ його праця «Рух за політичні реформи у Трансильванії в часи Йосипа II та Леопольда II»⁴, а наступного року була опублікована книга «Визволення Офена з-під турецького панування в 1686 р. Повідомлення до відзначення 200-річчя»⁵.

Загалом трансильванський період життя Циглауера позначився плідними дослідженнями історії цього краю доби раннього модерного часу.

У 1867 р. Австрія перетворилася в дуалістичну монархію Австро-Угорщину. Це докорінно змінило ситуацію в угорській частині держави. Як писав, уже згадуваний Герцберг-Франкел «У країні (тобто Трансильванії. — Авт.), об'єднаній з Угорщиною і спустошеній бурею мадяризації, більше не було

¹ Herzberg-Fränkell S. Zieglaueer. (Zu seinem 70. Geburtstage, 28. Februar.). *Wiener Zeitung*, 1899. 26 Februar. C. I.

² Zieglaueer F. Zur Geschichte der Kreuzcapelle in der Elisabethvorstadt von Hermannstadt. Hermannstadt, 1875.

³ Zieglaueer F. Geschichte der Freimaurerloge St. Andreas zu den drei Seeblättern in Hermannstadt 1767–1790. Hermannstadt, 1876.

⁴ Zieglaueer F. Die politische Reformbewegung in Siebenbürgen zur Zeit Josefs II. und Leopolds II. Größtentheils nach bisher unbenützten handschriften Quellen. Wien, 1881.

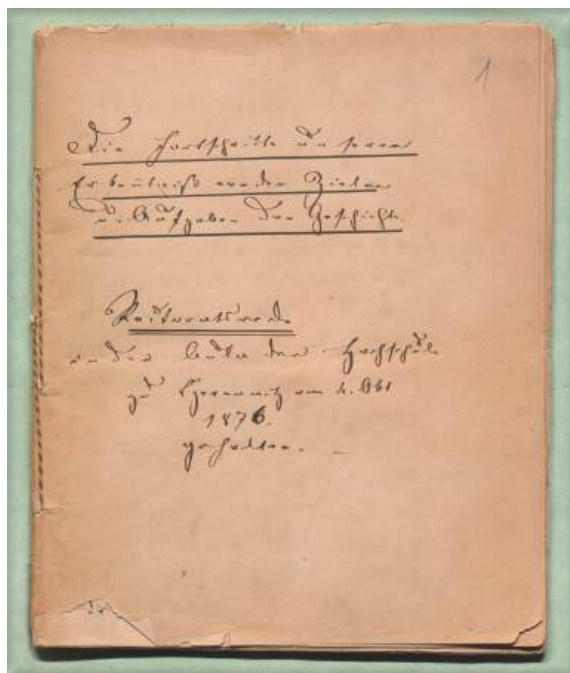
⁵ Zieglaueer F. Die Befreiung Ofens von der Türkenherrschaft 1686. Ein Beitrag zur zweihundertjährigen Gedächtnisfeier. Innsbruck, 1886.

місця для німецького університету. Але в той час, як Академія права в Сібіу була втрачена для германізму, новий німецький університет був заснований у сусідній Буковині»¹.

Тому Ф. Циглауер без вагань прийняв пропозицію очолити кафедру історії Австрії в Чернівецькому університеті. Уже 30 липня 1875 року його призначили на нову посаду. Маючи чималий досвід, він зробив дуже багато, щоб допомогти університету подолати перші організаційні труднощі, інтегрувати його у строкате національне й суспільне

життя Буковини. Двічі Циглауера обирали ректором університету в 1876–1877 і 1899–1900 роках. Цікавими були його інавгураційні промови. Перша називалася «Прогресивне розуміння цілей і завдань історичної науки»². Вона стосувалася методологічних проблем, пов'язаних із розвитком досліджень у галузі історії. Друга – під час вступу на посаду ректора в 1899 р. називалася «Розвиток шкільництва на Буковині після об'єднання країни з Австрією (1774–1899 рр.)»³. У ній Циглауер всебічно розкрив здобутки в галузі початкової, середньої та вищої школи на Буковині, особливо після прийняття освітнього закону 1869 р.

У Чернівецькому університеті Ф. Циглауер плідно працював, викладаючи історію Австрії різних періодів, та вів відповідний семінар. Р. Кайндль писав про виклади свого учителя: «Його досконало побудована, часто

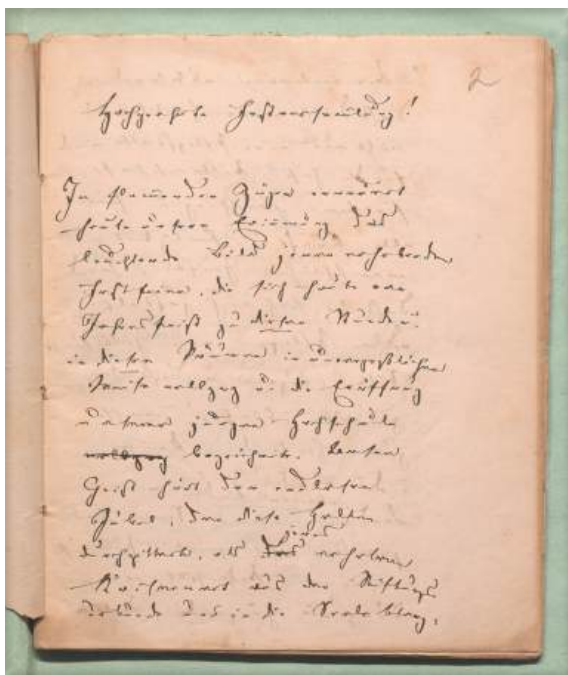

**Титульна сторінка рукопису
інавгураційної промови Ф. Циглауера. 1876 р.**

¹ Herzberg-Fränk S. Ziegler. (Zu seinem 70. Geburtstage, 28. Februar.). *Wiener Zeitung*, 1899. 26 Februar.

² Ziegler F. Die fortschreitende Erkenntnis der Ziele und Aufgaben der Geschichtswissenschaft. Die feierliche Inauguration des Rectors der k.k. Franz-Josephs-Universität in Czernowitz für das Studienjahr 1876/1877. Czernowitz, 1876.

³ Ziegler F. Die Entwicklung des Schulwesens in der Bukowina seit der Vereinigung des Landes mit Oesterreich (1774–1899). Die feierliche Inauguration des Rectors der k.k. Franz-Josephs-Universität in Czernowitz für das Studienjahr 1899/1900. Czernowitz, 1899.

Перша сторінка рукопису інавгураційної промови
Ф. Циглауера. 1876 р.

драматично жива лекція завжди приваблювала слухачів і викликала інтерес навіть до сухих предметів. Скрізь, де дозволяла тема, жива презентація Циглауера викликала невідробний ентузіазм. Його мова завжди була чіткою, лаконічною і загальнозрозумілою. Циглауер був також взірцем сумлінного виконання обов'язків перед своїми студентами і водночас справжнім другом і покровителем; він по-батьківськи ставився до тих, хто довів свою гідність старанністю і наполегливістю»¹.

Перебуваючи в Чернівцях, Циглауер поступово

міння сферу своїх наукових інтересів. На перше місце виходить історія Буковини, дослідження якої стає пріоритетним з кінця 80-х років XIX ст. Перша робота Циглауера з буковинознавства називалася *Der Zustand der Bukowina zur Zeit der österreichischen Occupation* («Становище Буковини на час австрійської окупації»). Вона спочатку була опублікована в кількох номерах газети *Bukowiner Nachrichten* за листопад 1888 р., а потім окремою книжкою². На підставі доповідної записки першого австрійського керівника військової адміністрації Буковини генерала Сплени до віденської придворної канцелярії від 1774 р. Циглауер проаналізував становище краю на час окупації його австрійськими військами. Зокрема, організацію адміністративного управління, правове становище населення, оподаткування та виконання військової повинності, розміри панщини та повинності селян на користь панів, карантинні центри, транспорт, поштові станції, сільське господарство, торгівля та промисловість, лісове господарство, становище освіти і релігійні відносини тощо.

¹ Kaindl R. Ferdinand von Zieglaue. *Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung*. Innsbruck, 1907. Band XXVIII. S. 205.

² Zieglaue F. *Der Zustand der Bukowina zur Zeit der österreichischen Occupation*. *Bukowiner Nachrichten*. 1888. 4–13. November; Zieglaue F. *Der Zustand der Bukowina zur Zeit der österreichischen Occupation*. Czernowitz, 1888.

Співпраця з газетою *Bukowiner Nachrichten* у публікації історичних досліджень була продовжена Ф. Циглауером на початку 90-х років XIX століття. З 1893 р. він почав друкувати на шпальтах газети матеріали під загальною назвою *Geschichtliche Bilder aus der Bukowina* («Історичні картини з Буковини»). Перша така публікація мала уточнення «на час австрійської окупації». Вона почала друкуватися 8 жовтня 1893 р. і продовжувалася з перервами до 6 січня 1894 р. Матеріал був підготовлений на підставі меморандуму генерала Енценберга від 1779 р. Цей документ Циглауер дуже високо оцінював і писав: «До 30 жовтня 1779 року Енценберг завершив свою ґрунтовну працю, яка містила низку вражаючих картин стану країни (Буковини. — Авт.) та пропонувала свої плани реформ. У ній зачіпаються всі галузі суспільного життя, характеризуються всі рівні суспільства, без жодних застережень викривається вся шкода, глибоко нарікається на брак культури і, нарешті, вказуються шляхи, які можуть привести до одужання».

Це не один меморандум, а, строго кажучи, сім меморандумів, кожен з яких утворює самостійне ціле і зовні виглядає так само, оскільки кожна частина утворює окреме ціле»¹.

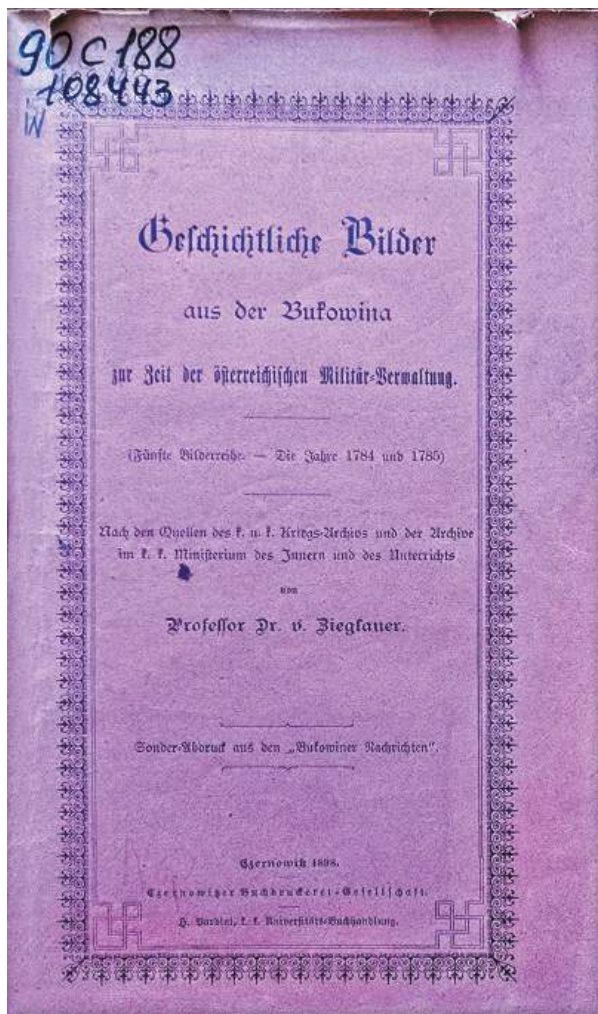
На підставі цього документа Циглауер зробив всебічний аналіз становища Буковини і її населення на час австрійської окупації, починаючи від демографічних показників і закінчуючи економікою, освітою, релігією, проблемами окремих етнічних груп.

Наступні публікації з цієї серії вже мали назву *Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichischen Militär-Verwaltung* («Історичні картини з Буковини в часи австрійського військового управління»). Циглауер по роках, починаючи з 1780–1781 і до 1786 р. аналізував події на Буковині, особливості всього, що відбувалося переважно на підставі матеріалів, виявлених у воєнному архіві й архіві міністерства внутрішніх справ.

Ці праці виходили щорічно. Здебільшого вони друкувалися в *Bukowiner Nachrichten* восени, а потім виходили окремою книжкою. Таким чином, на 1905 рік було опубліковано 11 випусків цієї серії. Останній, дванадцятий, випуск побачив світ вже після смерті Циглауера в 1906 р. Опублікував його Р. Кайндль з матеріалів, які передала йому дочка померлого.

Кожен випуск «Історичних картин» складався з розділів, які переважно мали характер самостійних досліджень, по суті це були окремі наукові статті. Наприклад, четвертий випуск «Історичних картин» містив розділи «Імператорська подорож 1783 року» (тобто подорож імператора Йосифа II

¹ Zieglaue F. *Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichische Occupation. Dargestellt in Spiegel der Denkschriften des commandierenden Generals Freicherrn von Enzenberg. Bukowiner Nachrichten. 1893. 8. Oktober. S. 2.*

П'ятий випуск «Історичних картин з Буковини»
Ф. Циглауера

на Буковину. — Авт.), «Святий Іван Новий з Сучави», «Митрополича унія Буковинської греко-східної єпархії з Карловицькою архієпископією»¹. Розділ про святого Івана Нового пізніше був розширений і опублікований окремою статтею в «Календарі буковинських новин на 1897 рік». Крім того, в «Історичних картинах» досить часто ще був окремий розділ Sensationelle Vorfälle («Сенсаційні випадки»), у якому подавалася цікава інформація про минуле Буковини на підставі архівних документів. У четвертому випуску в цьому розділі, зокрема, була надрукована добірка документів під заголовком Zwei flüchtige Defraudanten («Двоє шахраїв-втікачів»): I. Die Flucht des Archimanditen

Meleti («Втеча архимандрита Мелетія»); II. Die Flucht des Mönches Theophilat. Wirtschaftsverwalters im Kloster von Goreczka («Втеча ченця Феофілакта. Управитель монастиря в Горечі»), а також опубліковані документи Die Berathungen in Czernowitz über die Aushebung der Klöster und Verwaltung der Kirchengüter. — Erbitterung und Auflehnung der Klostervorsteher («Консультації в Чернівцях щодо устрою монастирів та управління церковним майном. — Обурення і спротив монастирських настоятелів»).

¹ Zieglauner F. Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichischen Militär-Verwaltung. (Vierte Bilderreihe. — Die Jahre 1783 und 1784). Czernowitz, 1897.

Окремі видання «Історичних картин» мали тематичний характер. Наприклад, п'ята книжка була присвячена становищу євреїв на Буковині в 1776–1785 роках, шоста – угорським поселенням, їх походженню та організації, а восьма – проєктам реформ Енценберга, зокрема щодо крайового бюджету та церковного устрою Буковини 1786 року і реакції на них з боку віденської влади. Таким чином, 11 випусків «Історичних картин» Циглауера присвячувалися висвітленню подій на Буковині за порівняно короткий відрізок часу від 1774 по 1786 рік. У них поєднувалися авторський виклад, аналіз матеріалу та публікація цікавих історичних документів, які раніше були невідомі історичній науці.

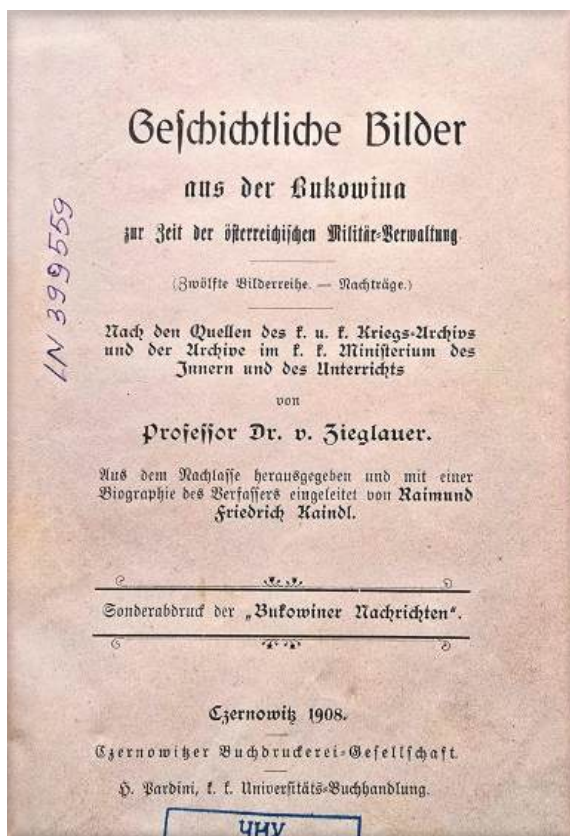
Дещо ширші хронологічні межі були в останньому, дванадцятому, виданні. Тут Циглауер зупинився на питанні розселення втікачів-русинів і трансільванців на Буковині в середині XVIII століття, а також суперечливих думках провідних діячів Австрії щодо реституції біженців у роки військової адміністрації.

У 1884 р. кронпринцем Рудольфом було ініційовано проєкт з написання багатотомної праці «Австро-Угорська монархія у слові і образі». Окремий, двадцятий, том цієї своєрідної краєзнавчої енциклопедії був присвячений Буковині. Циглауер став одним із головних виконавців підготовки цього тому. Ним було написано важливий розділ крайової історії «З моменту встановлення власності (приєднання)», у якому він розкрив події на Буковині від офіційного приєднання краю до Австрії в 1775 р. і до кінця XIX ст¹. Загалом він акцентував увагу на тих позитивних змінах, які відбулися в краї за цей час.

Ф. Циглауер був не тільки науковцем і професором університету. Він брав активну участь у громадському житті. Уже в Германштадті його обрали до міської ради. Так само в Чернівцях майже впродовж всього часу він був активним членом міської ради, багато років входив до складу міської та крайової шкільних рад, часто головував на іспитах на атестат зрілості, завжди із задоволенням брав участь у науково-популярних викладах для жителів міста. Зокрема, досить часто він виступав у товаристві Akademische Lesehalle («Академічна читальня»), почесним членом якого був. Один з останніх таких заходів відбувся в лютому 1906 р. Циглауер на підставі віднайдених нових документів прочитав лекцію «Переселення русинів-втікачів на Буковину в середині 18-го століття»². Крім того, Циглауер виступав із просвітницькими лекціями в залі ратуші на різні теми з історії Австрії.

¹ Zieglaue F. Seit Besitzergreifung. *Bukowina in Wort und Bild*. Wien, 1899. S. 127–154.

² Über "Massenansiedlung flüchtiger Ruthenen in der Bukowina um die Mitte des 18. Jahrhunderts". *Czernowitzer Zeitung*. 1906. 18. Februar.

Заключний дванадцятий випуск
«Історичних картин з Буковини» Ф. Циглауера

Він був вправним оратором, і йому досить часто доручали виголошувати урочисті промови на святкових зібраннях. Такою була його доповідь на відзначеннях двадцятих роковин прийняття освітнього закону в Австрії¹. Його виступ на урочистостях з нагоди надання бургомістру А. Кохановському звання почесного президента Чернівців і виходу його на пенсію був зустрінутий із захопленням присутніми і опублікований в усіх чернівецьких газетах².

Циглауер також був активним членом «Товариства політичного та економічного розвитку Буковини»³, декілька років очолював його діяльність.

Він був добре знаним не тільки серед академічного загалу, але й серед широкого кола інтелігентів краю. Святкування його сімдесятиріччя відбулося надзвичайно урочисто. Газета *Bukowiner Nachrichten* усю першу полосу і частину другої присвятила його біографії та діяльності⁴. Відгукнулися й інші газети краю.

За свою наукову, викладацьку та громадську діяльність Циглауер був іменований почесним професором Чернівецького університету і почесним громадянином м. Чернівці. У 1900 р. імператор надав йому звання гофрата⁵.

¹ Schulgesetz-Jubiläumsfeier. *Bukowiner Nachrichten*. 1889. 15. Mai.

² Die Resignation des Bürgermeisters Anzon Freicherr v. Kochanowski. *Czernowitzer Zeitung*. 1905. 5 April; Die Resignation des Bürgermeisters Baron Kochanowski. *Czernowitzer Tagblatt*. 1905. 6. April.

³ Die ordentliche Generalversammlung des Vereines für politischen und wirtschaftlichen Fortschritt in der Bukowina. *Bukowiner Nachrichten*, 1892. 12 Jänner.

⁴ Regierungsrath Universitätsprofessor Dr. v. Zieglaue; Regierungsrath Univ.-Prof. v. Zieglaue's Verdienste um die Geschichte der Bukowina; Dr. Ferdinand Zieglaue v. Blumenthal. Von einem stillen Verehrer. *Bukowiner Nachrichten*, 1899. 28. Februar.

⁵ Hofrath Dr. Ferdinand Zieglaue. *Neues Wiener Journal*. 1900. 12. Oktober.

Як почесний професор Ф. Циглауер продовжив викладати в університеті після виходу на пенсію до своєї смерті. Р. Кайндль згадував: «Циглауер викладав рівно сто семестрів, 62 з них – у нашому університеті. На одному з останніх колоквіумів його охопив особливо сильний приступ кашлю. Знесилений, він, похитуючись, зайшов до кімнати порт'є; там я бачив його востаннє: і цей образ вірного виконання обов'язку до останнього напруження сил назавжди залишиться перед моїми очима!»¹

Ф. Циглауер помер 30 липня 1906 р. Він залишив по собі світлу пам'ять як знаний історик, ретельний дослідник, знавець архівів, прекрасний викладач, активний громадський діяч. Він зробив вагомий внесок в дослідження історії Буковини та Трансільванії. Його праці й зараз не втратили своєї цінності й використовуються сучасними дослідниками.

3.2 ІСТОРИК, ЕТНОЛОГ, КРАЄЗНАВЕЦЬ – ПРОФЕСОР РАЙМУНД ФРІДРІХ КАЙНДЛЬ*

Олександр Добржанський, Михайло Чучко

Серед викладачів і науковців Чернівецького університету «Франца-Йосифа» помітне місце посідає постать професора, ректора університету Раймунда Фрідріха Кайндля. Працюючи на кафедрі австрійської історії, цей учений плідно займався історичними, археологічними й етнографічними дослідженнями, він був єдиний з-поміж чернівецьких неукраїнців, хто став дійсним членом Наукового товариства ім. Шевченка у Львові, а написані ним праці з історії, краєзнавства та етнографії Буковини й понині не втратили своєї наукової вартості та неодноразово перевидавалися.

Народився Р. Кайндль у Чернівцях 31 серпня 1866 р. в сім'ї Антона й Ернестіни Кайндлів, які мешкали у власному будинку по вулиці Новий Світ, 58 (тепер вулиця ім. Т. Шевченка)².

Здобувши початкову освіту, Кайндль продовжив навчання у вищій ц. к. гімназії в Чернівцях, яка давала класичну освіту. Саме будучи

¹ Kaindl R. Ferdinand von Zieglaue. *Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung*. Innsbruck, 1907. Band XXVIII. S. 206.

² ДАЧО. Ф.759. Оп. 1. Спр. 62. Арк. 83; Масан О. Приятель українського народу (Р.Ф. Кайндль та його «Гуцули»). *Кайндль Р. Ф. Гуцули: їхнє життя, звичаї та народні перекази*. 2-ге видання. Чернівці, 2003. С. 165.